

ΕΞΕΙΔΙΚΕΥΜΕΝΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΟΥ ΘΕΣΜΙΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΓΙΑ ΜΕΛΕΤΕΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

• **Επιτελικός ρόλος της Δημόσιας Διοίκησης**

Η δημόσια διοίκηση πρέπει να αναβαθμίσει την επιτελική της ικανότητα για να υλοποιήσει σύνθετους στόχους, όπως:

- η χάραξη σταθερής εθνικής και περιφερειακής στρατηγικής ανάπτυξης με όραμα και αποτελεσματικότητα,
- τον αποτελεσματικό έλεγχο των μελετών και έργων, από τη διακήρυξη και το φάκελο του έργου ως την παραλαβή του
- την πραγματοποίηση ουσιαστικής επίβλεψης στα έργα με την υποστήριξη του έμπειρου και ικανού μελετητικού δυναμικού που διαθέτει η Χώρα.
- τη γρήγορη και συνεχή αναπροσαρμογή των στόχων με προβλεπόμενη διαδικασία

• **Υποχρεωτική χρήση μελετητικών πτυχίων.**

Η εφαρμογή της χρήσης μελετητικών πτυχίων για την ανάθεση και εκπόνηση μελετών και συναφών συμβουλευτικών υπηρεσιών πρέπει να είναι υποχρεωτική, συστηματική και πλήρης, ανεξάρτητα από τη διαδικασία επιλογής και ανάθεσης που ακολουθείται.

Στο πλαίσιο αυτά θα πρέπει ακόμη να διασφαλίζεται και ότι οι ζητούμενες υπηρεσίες τεχνικού συμβούλου ή/και μελετητή στα ΣΔΙΤ, θα παρέχονται από νομιμοποιημένους προς τούτο οργανισμούς και παράλληλα να διασφαλίζεται η εύλογη αποζημίωση των υπηρεσιών τεχνικού συμβούλου ή/και μελετητή σε συνάρτηση με το μέγεθος της τελικής επένδυσης. Το ίδιο πρέπει να ισχύει και στις περιπτώσεις ανάθεσης μελετών και συναφών συμβουλευτικών υπηρεσιών από την Τεχνική Βοήθεια των Επιχειρησιακών Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ.

• **Διαφάνεια**

Στη κατεύθυνση της διαφάνειας πρέπει να ληφθούν μέριμνες, όπως:

1. Καθιέρωση δελτίου ταυτότητας έργου που θα παρακολουθεί το έργο από τη σύλληψη του ως τη θέση του σε λειτουργία και θα είναι προσβάσιμο σε όλους τους πολίτες μέσω του διαδικτύου
2. Σύσταση ηλεκτρονικού παρατηρητηρίου για τις μελέτες που εκπονούνται
3. Έγκαιρη δημοσιοποίηση κυλιόμενου προγράμματος μελετών που θα προκηρυχθούν ανά εξάμηνο

Διαφάνεια στη σύνθεση των επιτροπών διαγωνισμών. Ειδικά οι εκτός δημοπρατούσας αρχής εκπρόσωποι οφείλουν να επιλέγονται σε ανοικτή διαδικασία κληρώσεως από ειδικό κατάλογο, στον οποίο θα μπορούν να συμμετέχουν όλοι οι δικαιούμενοι συμμετοχής.

• **Πεδίο εφαρμογής των διατάξεων του Νόμου.**

Το πεδίο εφαρμογής είναι περιορισμένο τόσο σε εύρος και όσο και σε βάθος.

Όσον αφορά την σε εύρος εφαρμογή, δεν εντάσσονται μεγάλοι Οργανισμοί (ΔΕΠΑ, ΔΕΗ κλπ). Μπορούμε να εκτιμήσουμε ότι ένα σοβαρό ποσοστό των μελετών του ευρύτερου τομέα σήμερα μένουν εκτός του πεδίου εφαρμογής του Νόμου. Δεν περιλαμβάνονται τα έργα ΣΔΙΤ και παραχώρησης τα οποία και τείνουν να επεκταθούν λόγω έλλειψης πόρων.

Επίσης, λόγω της μακρόσυρτης διαδικασίας ανάθεσης πολλοί φορείς επιλέγουν άλλες λύσεις οι οποίες παραβιάζουν το πνεύμα του νόμου, όπως με την ανάθεση μελετών σε Πανεπιστημιακά ιδρύματα υπό την μορφή ερευνητικού έργου. Τέλος, εφαρμόζονται και μέθοδοι ανάθεσης μελετών με βάση κανονισμούς επιμέρους κλαδικών Υπουργείων (π.χ. Γεωργίας). Ειδικά για τα έργα ΣΔΙΤ επισημαίνουμε τα εξής:

1. Ενώ για τις μελέτες δημοσίου συμφέροντος το θεσμικό πλαίσιο τείνει να ορίσει και όλες τις λεπτομέρειες, ώστε να διασφαλίζεται ο κύριος του έργου και ο συμβαλλόμενος μελετητής, στα έργα παραχώρησης ή ΣΔΙΤ, που είναι κατά πολύ μεγαλύτερα, το θεσμικό πλαίσιο είναι ατελές και αξιοποιείται από την Διακήρυξη, κατά περίπτωση, τμήμα της υφιστάμενης νομοθεσίας.
2. Ακόμα και εκεί όπου συμβατικά προβλέπεται κάποια διαδικασία, αυτή εφαρμόζεται με ελαστικότητα, διότι η σχέση κατασκευαστικής κοινοπραξίας και μελετητή είναι ασύμμετρη, έτσι ώστε ο μελετητής δεν διαθέτει επαρκή μέσα να αντιπαρατεθεί στις τυχόν εξωσυμβατικές απαιτήσεις.
3. Δεν ορίζεται η υποχρέωση του αναδόχου έναντι του μελετητή, ο οποίος προετοίμασε τη μελέτη προσφοράς.
4. Οι υπογραφόμενες συμβάσεις των μελετητών πολλές φορές είναι λεόντειες και επιπλέον καθορίζουν τα διεθνή δικαστήρια αρμόδια για την επίλυση διαφορών. Οι συμβάσεις των μελετητών καλό θα ήταν να εγκρίνονται και από τον Κύριο του Έργου.
5. Τα χρονοδιαγράμματα συνεχώς επιμηκύνονται παρατείνοντας και την εργασία του μελετητή.
6. Τα έργα κατασκευάζονται χωρίς την οριστική έγκριση της μελέτης από τους αρμόδιους και οι μελετητές μένουν όμηροι και υπόχρεοι να αναθεωρούν την μελέτη, γιατί αυτή δεν εγκρίνεται. Στην πράξη η μελέτη καταλήγει σε μελέτη «as built» χωρίς καμία αποζημίωση.
7. Αναλαμβάνουν στην πορεία του έργου μελετητές οι οποίοι μειοδοτούν σε πρόχειρους διαγωνισμούς, χωρίς να έχουν πιστοποίηση και έγκριση από τον κύριο του έργου.

Όσον αφορά την σε βάθος εφαρμογή του νόμου δεν περιλαμβάνονται πάντα οι υπηρεσίες Ανεξάρτητου Μηχανικού και οι υπηρεσίες Διαχείρισης έργου (project management). Δεν ενεργοποιείται ουσιαστικά ούτε το σκέλος των υπηρεσιών επίβλεψης.

Ο νόμος εφαρμόζεται μερικά μόνο και σημαντικό μέρος των μελετών διανέμεται με διαδικασίες μη ελεγχόμενες, σε κρατικές εταιρίες, αλλοδαπούς συμβούλους, πανεπιστημιακούς και άλλους μη πιστοποιημένους φορείς ή ακόμα χειρότερα γίνονται έργα χωρίς μελέτες, χωρίς έλεγχο και προγραμματισμό.

Πρέπει λοιπόν η εφαρμογή του νόμου να καταστεί υποχρεωτική, δίχως παρεκκλίσεις.

- **Αθέμιτος ανταγωνισμός**

Η αντιμετώπιση του αθέμιτου ανταγωνισμού από ΑΕΙ, ερευνητικά κέντρα και ΜΚΟ είναι απαραίτητη. Πρέπει να πάψουν να βαφτίζονται οι μελέτες έρευνες, για να τις εκπονούν ΑΕΙ και πανεπιστημιακοί, με τη πρόφαση του μικρότερου κόστους, το οποίο τους παρέχουν οι μελετητές ως πολίτες, με την τριπλή επιδότηση:

1. Την ίδια την αμοιβή της μελέτης
2. Την ανέξοδη διάθεση των υλικών μέσων στα Πανεπιστήμια, που χρησιμοποιούνται για τους «μελετητικούς σκοπούς» κι όχι για τη διδασκαλία των φοιτητών, και
3. Τους ίδιους τους φοιτητές μας, που χρησιμοποιούνται ως «δωρεάν» μελετητικό προσωπικό, στα πλαίσια της φοίτησής τους.

Στη κατεύθυνση αυτή δεν αρκούν μόνο οι προτεινόμενες τροποποιήσεις του Νόμου 3316, αλλά και η σαφής νομοθετική διάκριση μεταξύ μελετών και ερευνητικών προγραμμάτων. Ακόμη, οι απευθείας αναθέσεις και η συμμετοχή σε δημόσιους διαγωνισμούς των κρατικών ή ελεγχόμενων από το δημόσιο εταιριών όπως χαρακτηριστικά η ASPROFOS (100% θυγατρική των ΕΛΠΕ), οι διαδημοτικές επιχειρήσεις κλπ, ιδιαίτερα όταν υποβάλλουν προσφορές με τιμές κάτω από το κόστος τους, δημιουργεί μείζον θέμα στρέβλωσης της αγοράς. Πρέπει να καθορισθεί με σαφήνεια ο ρόλος τους και το πλαίσιο που τους διατίθεται να διεκδικήσουν έργα.

- **Τεχνική ικανότητα**

Η ειδική επαγγελματική τεχνική ικανότητα πολλές φορές είτε δεν ζητείται είτε αντιθέτως καθορίζεται σε επίπεδο μεγαλύτερο από το αντίστοιχο φυσικό αντικείμενο του διαγωνισμού με φωτογραφικές διατάξεις νοθεύοντας τον ανταγωνισμό

Η χρήση των απαιτήσεων ειδικής τεχνικής ικανότητας πρέπει να είναι συστηματική και ουσιαστική, σε συνάρτηση με τα πραγματικά τεχνικά δεδομένα των έργων που συνδέονται με τις προς ανάθεση μελετητικές ή συμβουλευτικές υπηρεσίες.

Για το τελευταίο υπάρχουν και εξειδικευμένες προτάσεις στις συνημμένες τροπολογίες.

- **Ορια αμοιβών** ανά τάξη μελετητικού πτυχίου

Το προϊόν των υπηρεσιών Συμβούλου Μηχανικού είναι από τα λίγα προϊόντα τα οποία παράγονται σχεδόν στο σύνολό τους στην χώρα μας από Έλληνες Μηχανικούς, παρόλα αυτά, η αναπτυξιακή προοπτική για τον τομέα παροχής των υπηρεσιών Συμβούλου Μηχανικού δεν έχει ενσωματωθεί στα πλαίσια στόχων εθνικής ανάπτυξης. Οι διατάξεις και η εφαρμογή του νόμου παραμένουν αποσπασματικές και αντιαναπτυξιακές, δεν δίνονται κίνητρα ανάπτυξης και είναι χαρακτηριστικό ότι πολλές φορές δημιουργείται η εντύπωση ότι η συζήτηση γίνεται για τη δίκαιη κατανομή κρατικής επιχορήγησης σε αναξιοπαθούντες μηχανικούς.

Βασικό μέτρο αποτελεί η κατάργηση του κάτω ορίου των αμοιβών, έτσι ώστε

(α) Να μην παρουσιάζονται φαινόμενα άνισης μεταχείρισης ημεδαπών μελετητών και γραφείων μελετών σε σύγκριση με αλλοδαπούς μελετητές. Ειδικότερα, σε όσους (ελληνικούς) διαγωνισμούς συμμετέχουν αλλοδαποί μελετητές ή γραφεία μελετών, των οποίων η χώρα προέλευσης δεν έχει μητρώο οργανωμένο κατά τον ίδιο τρόπο, όπως το ελληνικό, οι αναθέτουσες αρχές εξετάζουν αν οι αλλοδαποί διαγωνιζόμενοι καλύπτουν τουλάχιστον τις κατώτερες απαιτήσεις προσόντων, ήτοι εάν αντιστοιχούν στα κατώτερα προσόντα των καλούμενων τάξεων πτυχίων. Σε ό,τι αφορά, όμως, την επιπλέον εμπειρία τους, οι αναθέτουσες αρχές δεν ερευνούν, εάν ενδεχομένως ο αλλοδαπός μελετητής έχει προσόντα αντίστοιχα προς ανώτερη της καλούμενης τάξη, πράγμα που θα έπρεπε να οδηγήσει στον αποκλεισμό του από την διαδικασία, όπως συμβαίνει και με τους ημεδαπούς κατόχους πτυχίων ανώτερων τάξεων. Με τον τρόπο αυτό, οδηγούμαστε στο απαράδεκτο φαινόμενο να συμμετέχουν στους διαγωνισμούς αλλοδαπά γραφεία μελετών υψηλών προσόντων και να αποκλείονται τα αντίστοιχα ελληνικά γραφεία, επειδή είναι κάτοχοι πτυχίων ανώτερων τάξεων.

(β) Να μην υπονομεύεται η ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών μελετών, αφού αποκλείονται από τους διαγωνισμούς μελετών οι κάτοχοι πτυχίων τάξεων ανώτερων από τις εκάστοτε καλούμενες, οι οποίοι, όπως είναι προφανές, έχουν την δυνατότητα σύνταξης αρτιότερων μελετών (και τουλάχιστον του αυτού ποιοτικού επιπέδου), λαμβανομένης υπ' όψιν της εμπειρίας και της κατάρτισής τους.

Η οικονομική αυτοτέλεια και επάρκεια των Γραφείων Μελετών εξασφαλίζει την επιστημονική τους επάρκεια. Η κλίμακα των τεχνικών έργων και η συνθετότητα των υπηρεσιών απαιτούν οργανωμένες επιχειρήσεις. Δεν είναι λογικό να αντιμετωπίζονται με διαφορετικό τρόπο οργανωμένα γραφεία και ανεξάρτητοι μελετητές. Θα έπρεπε, όλοι οι συμβαλλόμενοι με το Δημόσιο για παροχές υπηρεσιών συμβούλου κλπ. να έχουν την ίδια νομική μορφή (εταιρική), ασχέτως αν πρόκειται για οργανωμένα γραφεία ή φυσικά πρόσωπα, έτσι ώστε να παρέχονται και τα ποιοτικά εχέγγυα στον εργοδότη, αλλά και η ισότιμη μεταχείριση που θα βοηθήσει τη διαφάνεια. Περαιτέρω, θα ήταν δυνατό να εξετασθούν:

1. τροποποιήσεις στον τρόπο απόδοσης πτυχίων (πιστοποίησης)
2. η αναθεώρηση των τάξεων πτυχίων (π.χ. ελάττωση του αριθμού των ατομικών πτυχίων, θέσπιση ατομικών πτυχίων στελέχωσης εταιριών κλπ.)
3. η ενίσχυση των νέων μηχανικών με τη θέσπιση υποχρεωτικής συμμετοχής τους στην ομάδα μελέτης, κλπ.

- **Επίβλεψη**

Η κατασκευή ενός τεχνικού έργου σκοπεύει στην αποδοτική λειτουργία του, είτε μόνο του, είτε σε συνδυασμό με άλλα έργα. Ο ανάδοχος κατασκευής τμήματος έργου αποκλειστικό σκοπό έχει την ολοκλήρωση του επιμέρους έργου που έχει αναλάβει.

Η επίβλεψη οφείλει να διασφαλίσει την επίτευξη και των δύο παραπάνω στόχων. Όμως, η αποξένωση των μελετητών από την επίβλεψη των έργων τους αποτελεί σοβαρή αιτία κακοδαιμονίας στη μελέτη, εκτέλεση και λειτουργία των δημοσίων έργων.

Στην πορεία του έργου λόγω υπαρκτών τεχνικών προβλημάτων αλλά και οικονομικών συμπερόντων ο μελετητής δεν παρעυρίσκει και η μελέτη μένει ανυπεράσπιστη. Η επίβλεψη του δημοσίου πρακτικά παραμένει αποσπασματική και ευάλωτη. Το αποτέλεσμα είναι η νόθευση της αρχικής ιδέας, μη επίτευξη όλων των αρχικών στοχεύσεων, αύξηση του κόστους και γενικά δεν οδηγείται το έργο σε βελτιστοποίηση.

Επιπρόσθετα, τα προβλήματα του έργου κατά κανόνα δεν επιστρέφουν στον μελετητή και είναι πιθανόν να έχουν λυθεί πολλά προβλήματα χωρίς ποτέ να ενημερωθεί, έτσι δεν δίνεται η δυνατότητα να αποφεύγονται τα ίδια προβλήματα σε επόμενες μελέτες.

Θεωρούμε ότι, με γενικό τρόπο, τα Γραφεία Μελετών πρέπει να έχουν ρόλο και λόγο σε όλα τα έργα τους, τουλάχιστον συμμετέχοντας στο τμήμα της τεχνικής επίβλεψης, και η επίβλεψη του δημοσίου να διατηρήσει ελεγκτικό ρόλο στο σύνολο του έργου, ρόλο που μπορεί να παίξει ολοκληρωμένα και συστηματικά.

- **Σύντμηση χρόνου διαδικασιών**

Οι διαδικασίες ανάθεσης δεν πρέπει να χρονοτριβούν. Πέρα από την όποια επανεξέταση των διαδικασιών, στη κατεύθυνση της σύντμησης των χρόνων, πρέπει να επιβληθούν και ανελαστικοί χρόνοι στο έργο των επιτροπών ανάθεσης (βλ. και εξειδικευμένες προτάσεις στις συνημμένες τροπολογίες).

- **Τήρηση του χρονοδιαγράμματος**

Η τήρηση του χρονοδιαγράμματος υλοποίησης των εγκρίσεων των παραδοτέων και εντολής έναρξης των σταδίων της μελέτης από την πλευρά της αναθέτουσας υπηρεσίας είναι πλημμελής. Ασκείται ασφυκτική πίεση στις προθεσμίες για την εκπόνηση των μελετών και στην συνέχεια διατίθεται πολλαπλάσιος χρόνος για την έγκρισή τους.

Χωρίς να αμφισβητείται το δικαίωμα της αναθέτουσας υπηρεσίας να διαχειρίζεται τον χρονοδιάγραμμα, πρέπει να προβλεφθεί αποζημίωση για την επιμήκυνση του χρονοδιαγράμματος, διότι το κόστος των Γραφείων δεν είναι μόνο οι προσφερόμενες ανθρωποημέρες (ενδεικτικά το 35% περίπου το κόστος παραγωγής τυπικού γραφείου είναι διοικητικά και γενικά έξοδα).

- **Φάκελος έργου**

Αν και η σημασία του φακέλου του έργου είναι σημαντικότερη, η προετοιμασία του κυρίου του έργου για τον προσδιορισμό του φυσικού αντικείμενου πλημμελής. Στο θέμα αυτό παρατηρούνται και οι περισσότερες προβλήματα κυρίως σε τέσσερα επίπεδα:

1. Στην πληρότητα των στοιχείων
2. Στην υποτίμηση του φυσικού αντικείμενου
3. Στη χρήση μελετών προηγούμενων σταδίων, και
4. Στον υπολογισμό των αμοιβών

Η μετάθεση των κινδύνων στους μελετητές επιβάλλει και τη βέλτιστη προετοιμασία των αρχών που δημοπρατούν.

Για το λόγο αυτό θα ήταν δυνατό:

- να υπάρχει επιτελική αρχή που να προεγκρίνει κάθε φάκελο (και οπωσδήποτε από ένα λογικό επίπεδο προϋπολογισμού έργου και άνω), ενδεχόμενα δε να προηγείται της έγκρισης του φακέλου ηλεκτρονική διαβούλευση.
- να υπάρχουν «ποινές» (π.χ. απώλεια δυνατότητας προκήρυξης έργων κλπ.) για τους φορείς που καταστρατηγούν τις διατάξεις της νομοθεσίας
- να προβλεφθεί η γενίκευση από τις αναθέτουσες αρχές αναθέσεως των υπηρεσιών συνδρομής μελετητικών εταιρειών και μελετητών για τη σύνταξη επαρκούς φακέλου του έργου, πράγμα που σε συνδυασμό με το γεγονός ότι οι σχετικές αμοιβές είναι χαμηλές, θα μπορούσε να δώσει σημαντικό έργο στα ατομικά μελετητικά πτυχία.

Σε κάθε περίπτωση, οι αμοιβές σύνταξης φακέλου του έργου από μελετητές θα έπρεπε να είναι συνάρτηση της πολυπλοκότητας της μελέτης του έργου, να υπολογίζεται ως ποσοστό του προϋπολογισμού του και να κατανέμεται αναλογικά στις διάφορες ειδικότητες.

- **Τεχνικές προδιαγραφές**

Σύνταξη προτύπων τεχνικών προδιαγραφών μελετών, που θα τεθούν σε διαβούλευση, με στόχο τη θέσπιση κανόνων, που θα επιτρέψουν βαθμιαία την άρση των προστατευτικών μέτρων.

- **Ουσιαστικοποίηση ενστάσεων**

Η εκδίκαση των αντιρρήσεων (ενστάσεων) επί της διαδικασίας αναθέσεως δεν πρέπει να γίνεται από τον ίδιο φορέα (Προϊσταμένη Αρχή).

Για την ουσιαστικοποίηση των ενστάσεων θα έπρεπε να δημιουργηθεί μια επιτελική αυτοχρηματοδοτούμενη από (ψηλά) παράβολα Ανεξάρτητη Αρχή για την επίλυση των διαφορών επί τεχνικών θεμάτων στους διαγωνισμούς για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων, καθώς επίσης και κατά την υλοποίησή τους, φυσικά και με τη θέσπιση συγκεκριμένων χρονικών περιορισμών, που δεν θα παρακωλύουν τη πρόοδο του έργου.

- **Διαδικασία άρθρου 6 Ν.3316**

Το σύστημα των δύο σταδίων (άρθ. 6) πρέπει να είναι απόλυτα υποχρεωτικό για την κατηγορία των κτιριακών έργων, στην οποία το σύστημα λειτούργησε αρκετά εκτεταμένα, όπου δεν το απαξίωσαν οι επί μέρους υπηρεσίες. Είναι απαράδεκτες οι απαξιωτικές απόψεις για το σύστημα αυτό. Πρόκειται για μια πραγματική διαγωνιστική διαδικασία, όπου περισσότεροι του ενός διαγωνίζονται (με αμοιβή, έστω και 30%), για να προσφέρουν το βέλτιστο αποτέλεσμα. Είναι σαφώς προτιμότερη από μια διαδικασία «γουρούνι στο σακί», με βάση τυπικά δεδομένα των γραφείων, αφού δεν πρόκειται για αξιολόγηση «τεχνικών λύσεων», τις οποίες πράγματι μπορούν να εκπονήσουν ικανοποιητικά τα σχετικά γραφεία που διαθέτουν τις απαραίτητες δυνατότητες, αλλά πρωτότυπων αρχιτεκτονικών δημιουργημάτων, με ενσωμάτωση των τεχνικών λύσεων που τα καθιστούν «οικοδομήσιμα» πέρα από κάθε αμφισβήτηση. Δεν είναι λοιπόν αμελητέο το σύστημα των δύο σταδίων; αρκεί να στέκονται στο ύψος τους και οι επιτροπές αξιολόγησης. Εκεί πρέπει να στραφεί η μέριμνα της πολιτείας.

Comment [V1]: και συγκοινωνιακών

Επιπλέον πρέπει να εκδοθεί πρότυπη οικονομική προσφορά και ΕΣΥ για μελέτες του αρθ. 6. Ακόμη οι υποστηρικτικές μελέτες να αναφέρονται (με την αιτιολόγηση) στο Φάκελο Τεχνικής Προσφοράς και να κοστολογούνται μόνο στο Φάκελο Οικονομικής Προσφοράς.

Για την κατηγορία των μελετών έργων υποδομής (πλην κτιριακών έργων) και σε περιπτώσεις όπου:

- α) δεν υπάρχουν προκαταρκτικές μελέτες ή τα υπάρχοντα στοιχεία αυτών είναι περιορισμένα, και
- β) το προς μελέτη έργο δεν είναι ιδιαίτερα σύνθετο, ώστε να απαιτείται η ανάθεση προκαταρκτικών μελετών σε τρεις έως πέντε υποψηφίους,

θα πρέπει να είναι δυνατόν, κατόπιν γνωμοδότησης του αρμόδιου τεχνικού συμβουλίου, να ανατίθεται μόνο η προκαταρκτική μελέτη του έργου, η Π.Π.Ε και η σύνταξη του φακέλου του έργου σε ένα διαγωνιζόμενο σχήμα. Με τον τρόπο αυτό θα δίνεται η δυνατότητα εκπόνησης αξιόπιστων προκαταρκτικών μελετών, χωρίς το κόστος που έχουν σήμερα με τους τρεις έως πέντε αναδόχους, (που αποτελεί ανασχετικό παράγοντα) και στη συνέχεια να ανατεθεί το υπόλοιπο της μελέτης με το άρθρο 7.

- **Κλειστή διαδικασία**

Η εφαρμογή της κλειστής διαδικασίας που προβλέπεται από τον Ν. 3316, πρέπει να επεκταθεί, σύμφωνα και με την ευρωπαϊκή πρακτική, για την αποφυγή της κατασπατάλησης πολύτιμων ωρών εργασίας.

- **Τιμολόγηση έργων**

Επιβάλλεται η αλλαγή στο σύστημα τιμολόγησης των έργων που είναι πλήρως αυθαίρετο και μη λειτουργικό σε βάρος της ποιότητας του συνόλου του συστήματος παραγωγής δημοσίων έργων και προώθηση της εφαρμογής συστήματος που θα περιλαμβάνει:

- πλήρεις αναλύσεις εργασιών
- κατάλογο εγκεκριμένων τεχνικών οδηγιών για την κατασκευή καθέκαστα εργασιών
- κατάλογο προτύπων για υλικά και διαδικασίες
- αξιόπιστο σύστημα εφαρμογής όλων των παραπάνω στη τιμολόγηση της κάθε εργασίας

- **Στάδια μελετών**

Τα στάδια των τεχνικών μελετών πρέπει να εναρμονισθούν με τα στάδια των περιβαλλοντικών και λοιπών αδειοδοτήσεων.

Δεν πρέπει να επιτρέπεται η παράλειψη ουδενός σταδίου. Το πρώτο στάδιο της μελέτης είναι υποχρεωτικό και να δεν μπορεί να παραλείπεται, όπως συχνά γίνεται με τη προκήρυξη κατευθείαν οριστικών μελετών. Παράλειψη σταδίου μπορεί να επιτρέπεται μόνο:

1. Του πρώτου σταδίου (προμελέτη ή προκαταρκτική μελέτη) όταν αυτό προϋπάρχει, δίχως να χρήζει επικαιροποίησης. Για να λογίζεται πάντως μία μελέτη ως προϋπάρχουσα θα πρέπει να επισυνάπτεται στο φάκελο του έργου η σύμβαση με την οποία εκτελέστηκε. Σε περίπτωση ανεπίκαιρης προϋπάρχουσας μελέτης πρέπει να προβλέπεται αμοιβή επικαιροποίησης και όχι να παραλείπεται.
2. Του/των τελευταίου/ων, αν πρόκειται να μην δημοπρατηθεί το έργο με το συμβατική μέθοδο, αλλά με άλλη (μελέτη-κατασκευή, ΣΔΙΤ, κλπ.)

Ακόμη σε περίπτωση προκήρυξης προμελέτης και μελέτης εφαρμογής να αμοιβεται η οριστική μελέτη κανονικά, αφού στην ουσία της θα εκπονηθεί.

Τέλος δεν πρέπει να επιτρέπεται ο χαρακτηρισμός των υπαρχουσών μελετών με προωθημένο στάδιο σε σχέση με το περιεχόμενό τους (π.χ. να ονομάζεται μία προκαταρκτική μελέτη προμελέτη) για να παραλείπεται το στάδιο, πράγμα που θα αντιμετωπισθεί με τον έλεγχο του φακέλου του έργου.

- **Συντονισμός μελετών - Γενικός Μελετητής**

Ο συντονισμός της μελέτης είναι καθοριστικός παράγων επιτυχίας της, λαμβάνοντας μάλιστα υπόψη ότι η συντριπτική πλειοψηφία των μελετών έχουν αντικείμενο διεπιστημονικό.

Επιβάλλεται η διασαφήνιση και συγκεκριμενοποίηση των προβλεπόμενων από τον Ν.3316 καθυκόντων Συντονιστή ομάδας μελέτης και η θεσμοθέτηση αμοιβής του.

Παράλληλα πρέπει να κρίνεται και η ικανότητα του γραφείου που τίθεται επικεφαλής της σύμπραξης (συνήθως αυτό που καλύπτει το κύριο αντικείμενο της μελέτης) να επιτελέσει το ρόλο του συντονιστικού οργάνου της μελέτης. Για το λόγο αυτό πρέπει να διευρυνθεί η υποχρέωση ύπαρξης Γενικού Μελετητή, στον οποίο αναφέρεται το άρθρο ΓΕΝ 5 του Κανονισμού Προεκτιμώμενων Αμοιβών, π.χ. για όλες τις μελέτες προϋπολογισμού άνω των 150.000 € και εφόσον καλούνται να συμμετάσχουν τρεις τουλάχιστον κατηγορίες μελετητών. Το θέμα της αμοιβής του Γενικού Μελετητή πρέπει να αντιμετωπισθεί σε συνδυασμό με την αμοιβή του Συντονιστή της μελέτης.

- **Καταβολή της αμοιβής του αναδόχου (άρθ. 30 Ν.3316)**

Πρέπει να γίνει συμπλήρωση του αρθ. 30 για μελέτη σε ένα στάδιο με τη πρόβλεψη τμηματικών πληρωμών.

- **Πειθαρχικός έλεγχος**

Ο Πειθαρχικός έλεγχος των μελετητών και των εταιρειών μελετών συνιστά απαραίτητη ποινικοποίηση του επαγγέλματος. Το όλο θέμα θα έπρεπε να καλύπτεται, όπως και διεθνώς ισχύει, από υποχρεωτικά ασφαλιστικά συμβόλαια και από τις εγγυητικές επιστολές.

- **Κανονισμός αμοιβών**

Ο κανονισμός αμοιβών πρέπει να επανεξετασθεί, τόσο σε γενικές, όσο και σε ειδικές διατάξεις. Απαιτούνται διορθώσεις και συμπληρώσεις για αρκετές κατηγορίες μελετών.

Γενικά, πρέπει να σημειωθεί ότι η κατάργηση της αναθεώρησης δημιουργεί προβλήματα στις σύνθετες μελέτες, όπου συνήθως παρατείνεται ο χρόνος εκπόνησης πέρα του συμβατικού, για λόγους εγκρίσεων περιβαλλοντικών κλπ, που δεν αποτελούν ευθύνη του Αναδόχου. Ιδιαίτερα σε συμβάσεις Παροχής Υπηρεσιών Τεχνικού Συμβούλου, οι οποίες συνήθως είναι μεγάλης διάρκειας και που η πιστοποίηση γίνεται με τον ανθρωπομήνα απασχόλησης, δημιουργούνται προβλήματα λόγω της κατάργησης της αναθεώρησης.

Μερικές από τις ειδικές διατάξεις που χρήζουν επεξεργασίας είναι οι εξής:

- Πρέπει να προβλεφθούν αμοιβές τροποποίησης και επικαιροποίησης μελέτης.
- Πρέπει να προβλεφθεί αναθεώρηση.
- Πρέπει να διευρυνθεί η αμοιβή του Γενικού Μελετητή και να συνδυαστεί η αμοιβή του με αυτή του Συντονιστή της μελέτης (βλ. προηγούμενες παραγράφους).
- Πρέπει να θεσπισθεί κατώτερο όριο αμοιβής μελέτης για κάθε κατηγορία και ανά στάδιο. Οι επιπλέον δαπάνες που θα προκύπτουν να καλύπτονται από την θέσπιση κονδυλίου απροβλέπτων δαπανών.
- Απαιτείται η διευκρίνιση του καθεστώτος της 2^{ης} κλπ. εφαρμογής της μελέτης στα κτιριακά έργα, η οποία οφείλει να συνίσταται σε απλή εφαρμογή της, δίχως τροποποιήσεις, και θα πρέπει να αμοιβεται με αναθεωρημένες τιμές.
- Σε περίπτωση τροποποιήσεων της 2^{ης} κλπ. εφαρμογής της μελέτης θα πρέπει να μπορεί να γίνεται ανάθεση με το σύστημα της διαπραγμάτευσης.